GAZETA KRAKOWSKA

N^ro 71.

Z KRAKOWA DNIA 3 WRZESNIA 1823 ROKU WE SRODĘ.

Z Warszawy d. 26 Sierpnia.

Urząd Municypalny
Miasta Stołecznego Warszawy.

Kommissyia Rządowa Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego, chcąc usunąć wszelką wątpliwość, iaką Nauczyciele i Nauczycielki Rządowych Szkół Cyrkułowych w stolicy tuteyszey, mogą mieć względem nielegalności pobieraney od dzieci osobney opłaty dla siebie, pod pozorem korrepetecyi, Reskryptem swym z dnia 8 b. m. za Nr. 8871/1397 postanowiła co następuie:

1. Od dnia 1 Września r. b. nie będzie wolno nikomu z Nauczycieli i Nauczycielek Rządowych Szkół Cyrkułowych, domagać się lub pobierać żadney dla siebie płacy ani nagrody, pod pozorem korrepetycyi, bo nauki planem objęte, tak iasno, i dokładnie w godzinach szkolnych wykładanemi dzieciom bydź powinny, iżby nie potrzebowały żadnych iuż osobno wyiaśnień albo tłumaczeń, pod nazwiskiem korrepetycyi.

2. Na wyraźne żądanie osób, dzieci do szkoły oddaiących, wolno będzie Nauczycielom i Nauczycielkom podeymować się za osobną nagrodą dawania tymże dzieciom niektórych lekcyy w godzinach wolnych od szkoły do czego iednak potrzebnem będzie od Dozoru szkolnego upoważnienie z wyrażeniem przedmiotow, w których lekcyie będą dozwolone.

3. Od dzieci uwolnionych od opłaty szkolney, na mocy świadectw stanu ubostwa, nie wolno będzie pobierać żadney opłaty, nawet tytułem nagrody za dawanie nauk planem nieobiętych.

4. Każdey osobie oddaiącey dziecię lub dzieci do szkoły, zaraz na wstępie ma bydź okazanym albo odczytanym (ieżeli sama czytać nie umie) rozkład nauk, przez właściwego Członka Dozoru poświadczony, tudzież ninieysze rozporządzenie z tem wyraźnem oświadczeniem: iż opłata szkolna wynosi złp. 3 na kwartał z góry, czyli złoty na miesiąc od każdego dziecięcia.

5. Nauczyciel lub Nauczycielka poważaiący się przestąpić powyższe urządzenie, za pierwszem dowiedzeniem przekroczenia, utracą pensyią za cały miesiąc ieden, a za powtórnem, posadę szkolną.

Działo się na posiedzeniu w Ratu-

szu Głównym Miasta Stołecznego Warszawy d. 13 Sierpnia 1823 r.

Radca Stanu, Prezydent:
Woyda.
Za sekretarza Jeneralnego:
G. *Janołkowski.*

Od granic Hiszpańskich d. 15 Sierpnia.

D. 9 b. m. w wieczór przybył wysłaniec Ballasterosa przed Twierdzę St. Sebastian z rozkazem, aby się poddała i Rejencyią Madrycką uznała; ale gdy w tey chwili strzelała osada do woyska naszego, niemógł zatem przystąpić do twierdzy. Takiż rozkaz doręczony został gubernatorowi Pampelony.

Zamknięte w Figueras woyska usiłowali d. 9 zrobić wycieczkę w 8 do 900 ludzi, ale im się nieudała, cofnąć się konstytucyioniści z znaczną stratą musieli, my zaś utraciliśmy tylko 5 ludzi.

W Barcelonie d. 12 b. m. wybuchnęło powstanie przeciw Gubernatorowi Rotten, które iednak przytłumione zostało i pociągnęło za sobą liczne uwięzienia i krwawe kary. Wielu mieszkańców uszło ztamtąd na okrętach Francuzkich.

Przeyście Manso na stronę Roialistów iest śmiertelnym ciosem dla konstytucyonistów Katalońskich i zdaie się, że nie będzie bez naśladowania; zapewniaią, iż Marszałek Moncey dla tego tylko bawi w Villafranca, iż układa się względem poddania Tarragony i przeyścia na stronę Królewską konstytucyynych Jenerałów Lobera i Milans.

Xże Hohenlone wsiadł nidawno w Laredo na okręt, dla udania się do San Ander. Osada Santony dała zaraz ognia, i ieden granad padł na ieden z statków towarzyszących Xciu, w skład prochu. Statek wyleciał zaraz na powietrze i 3 officerów i 13 maytków utracili z tego powodu życie, reszta znayduiących się na nim osób ratowały się wpław. Pomiędzy 3 zabitemi officerami znaydował się ieden z adjutantów Xcia. Chwalą bardzo adjutantów Xcia, Gallifet i Malac, tudzież porucznika okrętowego Tenlade, którzy przymusili maytków okrętu, na którym się znaydowali, do zwrócenia się na mieysce zaszłego nieszczęścia, dla ratowania tych, którzy by ieszcze passowali się z wodą. Okropny z strony nieprzyiaciela ogień wymawiał opor maytków; lecz przez mężny ten czyn uratowano kilku ranionych.

Z Bajony d. 7 Sierpnia.

Naczelnik kupy zbroyney Chapalangara wszedł do Lodoga i wybierał kontrybucyią; woyska Francuzkie nie mogą naturalnie wszędzie bydź razem, i snuiące się kupy małe, gdzie tylko natrafią na próżne mieysce, wchodzą do niego i za zbliżeniem się woyska zaraz uciekaią. Sam nawet Madryt był d. 1 b. m. burzliwemi poruszeniami zatrwożony; ale Xiąże Reggio przedsięwziął zaraz potrzebne środki i cała rzecz ukończyła się na obawie. W Saragossie atoli od 20 do 23 Lipca zaszły mocne zaburzenia, w skutku których uwięziono do 1600 osób. D. 20 o godzinie 8 z rana zebrały się w ulicach i na placach w Saragossie kupy od 20 do 30 osób. Nie wiedziano iaki ich iest cel, ale w parę godzin weszło różnemi bramami do miasta do 8000 Włościan, którzy złączyli się z powyższemi kupami, naradzali się i rozsyłali do różnych części

miasta patrole, które nayznakomitszych i naymajętnieyszych obywateli przychylnych konstytucyi z domów wywlokły i w Kościele inkwizycyi zamknęły. Potem wysłano do Hiszpańskiego gubernatora, Jenerała Fereyra, deputacyią, prosząc o pozwolenie zemszczenia się na konstytucyionistach i złupienia domów uwięzionych. Lecz mężny Jenerał dał im następuiącą odpowiedź: "Co? wy chcecie domy waszych ziomków, waszych współobywateli rabować? Cóż wam złego uczynili? Nie dla tego, że inaczey od was myśleli, chcecie ich rabować, ale zapewne powoduie wami chciwość, a tego nie ścierpię. Powiedzcie tym, którzy was wysłali, aby natychmiast rozeszli się spokoynie i wrócili zkąd przyszli, bo ieżeli tego nie uczynią, każę osadzie stanąć pod bronią i wspólnie z woyskiem Francuzkiem potrafię utrzymać spokoyność; obywatele, których zamknęliście w kościele, muszą zaraz zupełnem bezpieczeństwem do swych powrócić domów!" Na ostatnie nie zezwolili skupieni włościanie, grozili owszem zapaleniem kościoła, ieżeliby gubernator chciał zamkniętych w nim uwolnić; musieli tam więc tymczasowo pozostać i gubernator przestał na odwróceniu przynaymniey rabunku.

Z Madrytu d. 13 Sierpnia.

Zapewniaią, iż Xże Infantado wyiedzie do Sewilli. — Wszystkie osoby, które nie siedzą za przestępstwa, zostały przez Rejencyią z więzień uwolnione.

Xże Angouleme oddał dowództwo nad prowadzącym go z Madrytu korpusem Hr. Ambrugeau, a sam uda się z Cordova pocztą do Puerto Santa Maria. Woyska idą za nim śpiesznym krokiem i d. 20 iuż będą przy nim. Część 2go korpusu pod Jenerałem Ordonneau poszła także pod mury Kadyxu. Xiąże Angouleme stanie przed Kadyxem na czele przeszło 30,000 ludzi, i ieżeli to miasto do 20 b. m. nie podda się, ma bydź bombardowane.

Pułk jazdy z korpusu Zajasa przeszedł do naszych woysk przy okrzyku: niech żyie Król! a Zajas posłał pełnomocników do układania się.

Z Lizbony d. 21 Lipca.
(Przez Hollandyią.)

Wczoray uwięziono tu wiele osób, a zwłaszcza w Bairo de Paulo. Los ten spotkał między innemi P. Taybner, iednego z dyrektorów banku, ponieważ, iak mówią, nie był posłuszny rozkazom teraźnieyszego Ministra skarbowego. Kommissyia, która ułożyć ma nową konstytucyią, oświadczyła, iż nie ufa sobie mieć do tego dostateczną zdolność, i wezwanemi iey członki zostały, aby z osobna dały względem ważnego tego przedmiotu zdania swoie. Sądzą, że uczyniła to tylko dla uzyskania czasu. — Pułki składaiące osadę Lizbony, i okazuiące się nieprzyiaźnemi względem dawnych władzców, biią się codziennie z sobą i niema żadney pomiędzy niemi karności. D. 18 pułkownik 12 pułku wyrzucał żołnierzom swoim nieposłuszeństwo; lecz odpowiedzieli mu, aby milczał, bo inaczey, krzykną: "Precz z despotą, i niech żyie konstytucyia!" a cały naród połączy się z niemi. W Vigo znaydowało się wielu Portugalskich konstytucyynych

officerów, którzy oczekiwali tylko na chwilę, w którey oyczyzna ich pomocy potrzebować może; inni znayduią się w Korunie, Kadyxie i Gibraltarze. Hiszpański gubernator w Vigo mianował Portugalskiego Pułkownika Pestrelo dowódzcą w warowni Baiona.

Z Paryża d. 18 Sierpnia.

Jeszcze w Kadyxie do tego stanu nie doszły rzeczy, iak doniesienia z Madrytu spodziewać się kazały, i lubo wielok poiednania się nie upadł, zapowiedziane ied k w Madrycie obchodzenie publiczną radością istotnego uwolnienia Króla, nie mogłe ieszcze mieć mieysca. Wiary godne doniesienia z Kadyxu dochodzą do 6 Sierpnia i opiewaią, że Król i Rodzina iego są zdrowi. Prywatny ztamtąd list zapewnia, że sala Stanów zaczena bywać prożną, i że na ostatniem posiedzeniu nie znaydowało się iak 26 deputowanych. Częścią pozostało ich wielu przy wyieździe Króla w Sewilli, częścią znayduiący się w Kadyxie nie przychodzą na posiedzenia. Na posiedzeniu d. 3 wniesiono: aby dozwolić Królowi udać się, gdzie mu się podoba, ale pod iakiemi warunkami? dopiero na posiedzeniu d. 4go miano oznaczyć.

Podług listu z Madrytu Ballasteros udać się miał do główney kwatery Xcia Angouleme, dla złożenia mu swoiego uszanowania. J. Królewicowska Mość prosić miał Króla o laskę Marszałkowską dla Jenerała Hr. Molitor.

Około 100 jeńców Hiszpańskich przeszło d. 10 b. m. przez Ha do Bourges.

Xże Kumberlandyi odwiedził d. 14 b. m. Króla i Rodzinę Królewską. Poseł Angielski P. Stuart dał dla niego d. 16 wielki obiad.

D. 12 b. m. przybył tu pierwszy Sekretarz przy naszem poselstwie w Londynie, P. Marcellus.

Z Londynu d. 16 Sierpnia

Przed tygodniem przypadła rocznica urodzin N. Króla, który doszedł 61go roku życia; ale J. K. M. oznaczył obchodzenie swoich urodzin na 28 Kwietnia, dla tego też niebyło uroczystości, wyiąwszy, iż wiele znakomitych osób złożyły J. K. Mci w Windsor życzenia swoie.

Na wyścigi konne w Manszestrze wyznaczył Król 100 gwineiów rocznie.

Xże Glucestru powrócił przeszłey środy z Francyi do Londynu.

W Portsmut P. Dogle poczynił rozporządzenia względem odchodzących z tego portu parowych statków. Liczba ich składa się z 10, z których ieden co miesiąc odpływą do Kadyxu. Położenie portu tego, z którego w 7miu godzinach stanąć można w Londynie, zpowodowało właścicieli parowych statków do obrania go na swoie stanowisko.

List z Madrytu pod d. 8 Sierpnia zawiera co następuie: Francuzka fregata przed wniyściem do portu stoiąca, wysłała wczoray posłańca z listem do Rządu, w którym doniosła, iż zabrała korsarza Hiszpańskiego, ale mu tylko oręż odebrała, okrętowi zaś z ludem odpłynąć dozwoliła, dla okazania, iż Francyia nie prowadzi woyny przeciw Hiszpanom. Admirał Francuzki dodał do tego doniesienia radę, aby Kadyx połączył się z tronem i Króla uwolnił. Rząd odpisał na pierwszy punkt: że odebrał list, a na drugi, iż nie zasługuie na odpowiedź.

Przy oczekiwaniu codziennie stanowczego doniesienia o sprawie półwyspu Hiszpańskiego, umieściła gazeta Goniec w tych dniach dwa artykuły, które odkrywaią zasłonę względem taiemnego biegu okoliczności i układów w Hiszpanii. Gdy Xże Angouleme opuścił Madryt, udaiąc się do Sewilli, (wyraża wczorayszy Goniec) głównym iego zamiarem było ukończyć bóy, dowiedzieć się o zdaniu Stanów i przekonać się, czyby nie można ułożyć się względem cofnienia woysk Francyi, bez naruszenia zasad, dla których podniosła oręż. Postępowanie Rejencyi, powiększaiące roziątrzenie pomiędzy Roialistami i Konstytucyionistami, zniewoliło tem bardziey Xcia Angouleme do tego kroku. Spodziewano się, iż prędkie padnienie Kadyxu zniewoli także Stany do poddania się; ale nie spełniła się ta nadzieia, i z Kadyxu słyszeć się dało oświadczenie, iż wolą raczey poświęcić życie Króla Ferdynanda i iego Rodziny, niżeli się poddać. Mimo tego rozpoczęła się korrespondencyia międzey Xciem Angouleme i niektóremi członkami Stanów, przy poczęciu którey zaszła zaraz trudność. Ostatni pytali się, iaką rękoymią da im Xże, iż umowa po odciągnieniu nawet woysk Francuzkich dopełnioną zostanie, oznaczaiąc Angliią iako pośrednika i zaręczyciela; lecz na to nie chciano przystać. Wiadomo, iż Angliia z swey strony oświadczyła pod d. 31 Marca przez swoiego w Paryżu Posła: iż gotową iest w każdem czasie ponowić pośrednictwo swoie dla ukończenia kroków nieprzyiacielskich, ale to nastąpić tylko może, gdy obie woiuiące strony żądać tego będą. Lecz Francyia sprzeciwiła się temu. Xże Montmorency wyraził w pismie do Xcia Wellington pod d. 26 Grudnia 1822: "iż stósunki między Francyią i Hiszpaniią nie są tego rodzaiu, aby wymagały pośrednictwa. Nie zachodzi pomiędzy obiema Dworami taka waśnia, któraby przez pośrednictwo postawioną bydź mogła na takim stopniu, na iakim bydź powinna.„ Jakoż Francyia poczytuie dotąd za ubliżenie swey powadze, gdyby Angliia wdała się w zagodzenie kłótni pomiędzy Dworami Burbonów. Tak stały rzeczy przy odeyściu ostatnich doniesień z Sewilli i Kadyxu. Wszelako nie iest to ieszcze wszystko! Rozdwoienie między Francyią i Rejencyią Madrycką iest niemal ieszcze większe, iak między Francyią i Stanami. Francyia przestałaby na zmianie konstytucyi, polityczno-osobistey wolności Króla, gdy tymczasem Rejencyia nie zdaie się bydź zaspokoioną, iak tylko bezwarunkowem poddaniem się konstytucyionistów, co iednak przypisuią więcey taynem natchnieniom obcego ajenta, niżeli iey własney woli. Jeżeli to, cośmy dopiero przytoczyli, poczytać można za zmyślone, tedy Francyia rozważywszy rzeczy, uzna, iaką iey, Hiszpanii i nawet Anglii przystoi przybrać polityką. Nie chcąc daley zgłębiać tego przedmiotu, sądząc go, iak wyżey powiedzieliśmy zupełnie zmyślonym, a przynaymniey bardzo przesadzonym, słowo tylko ieszcze powiemy o postępowaniu Rejencyi. Gdy Xże Angouleme zabierał się do opuszczenia Madrytu, Rejencyia domagała się natarczywie towarzyszyć mu, lecz równie natarczywie iey odmowiono. Ponowiła to żądanie, i musiano aż groźb użyć do odwiedzenia iey

od tego zamysłu. Pomiędzy temi groźbami znaydować się i ta miała: że woysko Francuzkie zostawi ią samey sobie i zaymie stanowisko za Ebro. — Artykuł ten wielkie uczynił wrażenie. Powstały przeciw niemu dzienniki *New Times* i *Times*. Lecz gazeta Goniec bynaymniey się tem nie zraziła, i wczoray powtórzyła głównieysze punkta powyższych swoich doniesień, twierdząc zawsze, iż niepodobnem iest pośrednictwo Anglii, bo Francyia go nie przyymie, a Rejencyia nie chce znać średniey drogi między rewolucyią i bezwarunkowem poddaniem się.

Lord Macdonald kupił znane z dzieł Horacego Walpole stołki i sofę z kości słoniowey, należące niegdy do Królowey Elzbiety.

Sekretarz Stanu do spraw zagranicznych Rzpltey Kolumbiyskiey, P. Gual, zdał Kongressowi sprawę o stósunkach tey Rpltey z obcemi Mocarstwami, w którey między innemi wyraził: Przez szczęśliwe wypadki zbliżyła się chwila z iszczenia wielkiego planu pobrateństwa (federacyi) Amerykańskich kraiów, i władza wykonawcza przyięła następuiące artykuły, które służyć maią za podstawę do nowego związku:

1) Amerykańskie kraie stanowić pomiędzy sobą będą wieczny związek, tak podczas pokoiu, iako i woyny, dla utrzymania swey wolności i niepodległości. Zaręczaią sobie nawzaiem utrzymanie swych granic. 2) Dla urzeczywiszczenia tego zaręczenia bierze się za zasadę stan posiadłości, iaki był w r. 1810, stósownie do granic każdey prowincyi, czyli jeneralney kapitanii, która wyniosła się na kray udzielny. 3) Co się tycze osobistych, handlowych i żeglugi praw każdego kraiu, używaią ich zarówno poddani wszystkich kraiów bez żadnego wyiątku, w którym bądź mieszkaią. Dla uzupełnienia tego układu zbierze się w Panama (na granicy między północną i południową Ameryką) zgromadzenie, do którego każda układaiąca się strona dwóch pełnomocników wyszle. To zgromadzenie będzie dla wspólnego niebezpieczeństwa środkowym punktem związku, obiaśniaiąc publiczne umowy, ieżeliby iakie względem nich zachodziły trudności, i godząc i sądząc spory pomiędzy poiedyńczemi kraiami. 4) Układ ten wiecznego przymierza i wiecznego pobrateństwa niebędzie uwłoczył samowładności wszystkich poiedyńczych układaiących się stron co do ich stósunków z innemi niepodległemi kraiami. Oto tą podstawy albo ukończonych iuż, albo odbywaiących się ieszcze układów z Mexykiem, Peru, Chili i Buenos-Ayres.

Wychodząca w Buenos-Ayres gazeta Strażnica zawiera wiadomość o otworzeniu d. 5 Maia posiedzeń 3go prawodawstwa tey prowincyi wedle przepisanych formalności. P. Arrojo Pinedo prezesem, Pan Pinto pierwszym, a Pan Diay drugim Viceprezesem obrnemi zostali. Pierwszy miał przemowę do zgromadzenia. Oba Sekretarze Stanu spraw wewnętrznych, P. Riradavia, i skarbu, P. Garcia, przybyli z pełnomocnictwem Wielkorządzcy, który przeciw barbarzyńcom (Indyianom) woynę prowadzi. Pierwszy miał po prezesie mowę i złożył przez siebie i swoich kollegów podpisane poselstwo Rządu trzeciemu prawodawstwu prowincyi. (Sposób ten

Kongreś'u Ziednoczonych Stanów półnoeney Ameryki pierwszy raz tu był użyty.) Poselstwo odesłane zostało do kommissyi. Minister woienny de la Cruz przysłał także z placu boiu doniesienie o powodzeniu oręża Rzpltey. — Poselstwo powyższe zawiera w treści: Panowie Reprezentanci! Spokoyne zebranie się trzeciego prawodawstwa prowincyi tak dalece cieszy Rząd, iż przed wszystkiem życzyć sobie musi szczęścia widzieć ugruntowana reprezentacyią w naszey oyczyznie i zapewnione dobro publiczne. Pokóy utrzymany iest z wszystkiemi narodami Amerykańskiego lądu. Formalne uznanie naszey niepodległości przez Ziednoczone Stany północney Ameryki, wymaga z naszey strony okazania uczuciów, iakie wzbudza szczere i chwalebne postąpienie pierwszego narodu na stałym naszem lądzie, i Rząd wynurzył mu ie przez mieszkaiącego tu zacnego iego ajenta. Traktat z Kolumbiyską Rzecząpospolitą, który pod rozwagę zgromadzenia składamy, okaże iak szczere są nasze stósunki z tym kraiem. Przymierze z 3 Rządami Santa Fe, Etre Rios i Corientes, utrzymane iest przez otwarte i szczere postępowanie, i przez czynne dowody przyiaźni, wzaiemne zaufanie i pomoc. Stan większey części prowincyi dawnego związku iest w ogóle spokoyny, iakkolwiek niektórych wewnętrzna spokoyność widzi się bydź zagrożoną, lecz Rząd stara się ile możności zbliżyć ie do siebie, czego one zdaią się pragnąć. Brazylii niepodległość przyłożyła się do uzupełnienia naszey; lecz nieszczęsne uprzedzenie Gabinetu Rio-Janeiro względem prowincyi Montevideo, kładzie przyiaźni tamę, która między ościennemi narodami zachodzić powinna. Poseł nasz udaie się do Dworu Brazyliyskiego, dla ustalenia stósunków pomiędzy obiema Rządami i zapewnienia wzaiemnych posiadłości. Uwolnienie Montevideo tak od obcego zaięcia, iako też od wewnętrzney tyranii, iest zawsze przedmiotem wymagaiącym szczególnieyszey uwagi i mądrości. (Reszta poselstwa tycze się Hiszpanii, i kończy się nadzieią, iż Rząd Hiszpański skłoni się nakoniec do zawarcia pokoiu z Ameryką.)

— D. 19. —

Na Loyds gospodzie przybito doniesienie z Genui pod d. 7 Sierpnia, które opiewa: że Francuzi d. 27 i 28 Lipca w potyczkach z Jenerałami Milans i Lobera ponieśli znaczną klęskę, utracili 3000 ludzi w jeńcach, znaczną liczbę w zabitych i ranionych, że Hiszpanie ogniem zniszczyli Manresa, że d. 29 Jenerałowie Mina i Rotten z całą siłą wyruszyli z Barcelony i d. 30 uderzyli na Francuzów pod Mataro, gdzie do 2 Sierpnia nieskończyła się bitwa, ponieważ wielki ogień pokazuiący się wzdłuż brzegów morza wstrzymał walkę. — Gazety nasze zawieraią listy z Madrytu do 11 Sierpnia, gdzie lubo cieszono się z uwolnienia Króla, zachodziła iednak wątpliwość o tem, iakoż Ministrowskie Paryskie pisma nic z pewnością o podobnym wypadku nie donoszą, a prywatny list z Madrytu wyraża, że podczas oświecenia miasta z d. 10 na 11 pospólstwo dopuściło się rabunku, do 20 osób zamordowało i przez kilka godzin było panem miasta, póki nakoniec szczupła osada Francuzka nie położyła końca zdrożnościom. — W Paryżu rozchodziła się

wieść, że Xżę Jnfantado (prezes Rejencyi) oddala się z Madrytu do Neapolu, ponieważ odstąpić nie chce od surowych środków, a cała Rejencyia przeniesie się do Burgos, czyli do Waladolidy.

Z Bruxelli d. 18 Sierpnia.

Podróż Królewica Następcy tronu z Małżonką swoią, zdaie się bydź w Wrześniu ostatecznie oznaczoną.

Król oceniaiąc usługi Jeneralnego Wikaryusza Fonk w Akwisgranie, który w zawiadywaniu częścią dyecezyi Akwisgrańskiey, która teraz do biskupstwa Leodyyskiego przyłączoną została, położył, udzielił mu krzyż Kawalerski orderu Lwa.

Zdaie się, iż postanowionem iest, że skoro tylko nowy kanał północney Hollandyi ukończony zostanie, będzie zaraz śluzą i groblą od Zuydersee przedzielony. Port Amsterdamski, którego czyszczenie rocznie znaczną kwotę kosztuie, niebędzie na przyszłość zamulany, i okolice będą przeciw wylewowi zabezpieczone.

Zmarły w Magdeburgu Jenerał Carnot zostawił nader ważne pamiętniki, tyczące się zdarzeń od rewolucyi, aż do drugiego przywrócenia Króla.

Z Trydentu d. 6 Sierpnia.

W całey okolicy tuteyszey zniszczył grad winnice. Pomaruolo, Morei, Roveredo, Caliao, Riva i inne mieysca znaczne poniosły szkody. Na grzbietach gór niemożna się tego lata spodziewać dobrego Wina, ponieważ ledwie zawiązały się iagody. Dla tego utrzymuie się wino w cenie, lecz za to zboże codziennie spada.

Z Bogolino d. 6 Sierpnia.

NN. Vicekrólewicowstwo Lombardzko-Weneckiego królestwa w swey podróży przez prowincyią Braściańską, obeyrzeli także nowy gościniec, który doliną tamteyszą z Salo i Brescia łączy. — J. Cesarzewicowska Mość raczył także założyć pierwszy kamień na most przez Caffaro, który mieć będzie nazwisko mostu Rainera.

Z Berna d. 7 Sierpnia.

Mikołay Rufet z Ponte w Gryzonii, został d. 27 Lipca w Arkadach schwytany, ponieważ żebrał. Gdy przetrząśniony był dokładnie, znaleziono w iego pasie około 200 luidorów zaszytych, z któremi rzekomy żebrak udać się chciał do Baiony, dla kupowania tam za bezcen Hiszpanskich zdobyczy, i powrócenia z niemi iako żebrak do kraiu. Dla przestrogi został ten człowiek, który długo Szwaycarskiey dobroczynności nadużywał, względem pieniędzy iednak się usprawiedliwił, po złożeniu kary na dobro ubogich, za granicę wyprowadzony.

Z Aurich d. 13 Sierpnia.

Na wczorayszym tuteyszym iarmarku znaydowało się przeszło 2600 koni do sprzedania, lecz nadzieia, że będą z Francyi kupcy wszystkich zawiodła; z innych okolic niewiele ich także się znalazło, tak iż mało i prawie przez połowę od dawnieyszey ceny konie sprzedawano. Jarmarki na konie w mieście tuteyszem bywaią corocznie w 8 dni po Wielkiey Nocy, w 8 dni po Swiętach zesłania Ducha S. zawsze nazaiutrz po przypadaiącey niedzieli, i d. 10 Sierpnia, a ieżeli dzień ten w niedzielę przypada, nazaiutrz.

DODATEK DO Nro 71. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z Krakowa Dnia 3 Września 1823 Roku we Srodę.

Z Wiednia d. 26 Sierpnia.

Przez nadzwyczayną sposobność odebraliśmy w tey chwili smutną wiadomość, że słabość Oyca S. od 15 b. m. znacznie się powiększyła, d. 18 zaopatrzony został SS. Sakramentami, a 20 o godzinie w pół do 7mey z rana rozstał się z tym światem.

Prawdziwie Chrześciiańską pobożnością, Apostolską łagodnością i bohaterską statecznością celuiącemu temu Naczelnikowi Kościoła, którego zmiany losu z zdarzeniami iego poprzednika Piusa VI stanowią pamiętną epoką tak w kościelnych jako i świeckich dzieiach, nie mogli nawet ci należytego odmówić uszanowania, którzy nieuznawali go Głową Kościoła, a ile Pius VII był za życia przedmiotem podziwienia i poszanowania, tyle, śmiało powiedzieć możemy, iż wiadomość o iego śmierci wszędzie z nayglębszym żalem powziętą będzie.

Z Salzburga d. 21 Sierpnia.

Mamy szczęście posiadać powtornie w murach naszych J. Cesarzewicowską Mość Arcyxięcia Ferdynanda, nayszanownieyszego naszego Następcę tronu. Przybył tu wczoray o godzinie 1wszey z południa z swoim orszakiem i wysiadł do zimowego C. K. pałacu. Po obiedzie obeyrzał zamek Hr. Firmian w Leopoldskron, potem młyn kulowy i marmurową rękodzielnią pod Unterberge. W wieczór zaszczycił obecnością swoią teatr, a potem obiechał oświecone ulice miasta.

Z Berlina d. 26 Sierpnia.

J. Królewicowska Mość Królewic Następca tronu powrocił tu z Krolewca, a Xże Pruski Wilhelm (syn J. K. Mci) z Dobberan.

Ces. Rossyyski Radca Łabenski przebiegł tędy gońcem z Petersburga do Paryża, a Sardyński gabinetowy goniec Brusu także z Petersburga do Turynu.

Z Frankfortu d. 19 Sierpnia.

Onegday przybyli tu Adjutant skrzydłowy N. Cesarza Rossyi, Xże Barclay de Tolly, i Baron Schmitz-Grollenburg, Kr. Wirtembergski Poseł przy Dworze Bawarskim.

W ościennem państwie Rumpenheim zaszła d. 17 b. m. śmierć Landgrafowey Karoliny, z domu Xiężniczki Nassau, małżonki Fryderyka Landgrafa Heskiego, pogrążyła całą Xiążęcą rodzinę w smutku.

Nadeszłe dziś z Antwerpii i Amsterdamu listy donoszą, że Xże Wellington udał się z Londynu do Kadyxu.

Ze Lwowa d. 27 Sierpnia.

Uwiadomienie
od Galicyyskiego Protomedykatu kraiowego.

Pora teraźnieysza i odmiany powietrza, równie iak i rozpoczęta robota w polu z innemi okolicznościami, a w szczególności używanie niezdrowych żywności, zagrażaią osobliwie włościanowi biegunką (diarrheą) która iuż w różnych okolicach pokazała się.

Wymaga zatem potrzeba nauczyć go i wskazać mu sposób, iak się ze swoiemi zachowywać ma, by uniknął tey choroby, a oraz przepisać i podadź mu środki, iakiemi biegunkę w iey dalszych skutkach, ieżeli kto na takową zachoruie dopókąd lekarz na pomoc nie przyspieszy, uśmierzyć i pogorszeniu choroby zapobiedź można.

Przyczyny wszczęcia biegunki są w szczególności następuiące: oziębienie się, picie zimney wody zgrzawszy się, leżenie na ziemi, osobliwie gdy ta iest wilgotną, nocowanie na polach i łąkach, osobliwie bez należnego lepszego przykrycia, używanie niedoyrzałych owoców, niedoyrzałego zboża i innych niestrawnych żywności, przez co oziębienia tem łatwiey na trzewa skutkuią.

Unikanie tych przyczyn, a zatem wolne ochłodzenie ciała zgrzanego i spoconego, wystrzeganie się zimnego napoiu w tym stanie, lepsze okrycie ciała zgrzanego w czasie dni chłodnych, używanie dobrych żywności i doszłych owoców, nie dopuszczą zapadnienia w tę chorobę.

Gdyby iednak kto na biegunkę zachorował, to iest: gdy się w dolnym brzuchu bóle z mocnemi i z forsą połączonemi laxacyami, co się osobliwie z rana przy pragnieniu, utraceniu apetytu, i dreszczy gorączkowey poiawia, czuć daią; wtedy potrzeba w łóżku leżeć, rzadki kleiek z krup ięczmiennych, a na przemianę herbatę z kwiatu bzowego lub lipowego pić, miernie ciepło się trzymać i przykrywać, wszelkiego oziębienia wystrzegać się, nic mocnego, a zatem ani wódki, ani pieprzu nie używać i tak dalszego ratunku oczekiwać.

Które obiaśnienie mieszkańcom naydogodniey przez Zwierzchności mieyscowe i Duchowieństwo obwieszczone bydź może, iednakże przy tem dla niebezpieczeństwa, iakiem ta choroba zagraża, należy i potrzeba, o potrzebną pomoc lekarską dla chorego postarać się.

Dnia 1 i 2 Września 1823 r.

Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— *Pszenicy*	14	6	13	—	12	—	11	15
— *Zyta*	8	—	7	15	7	—	6	—
— *Jęczmienia*	6	—	5	15	—	—	—	—
— *Owsa*	4	15	4	—	—	—	—	—
— *Jagieł*	18	15	17	15	—	—	—	—
— *Grochu*	8	—	7	—	—	—	—	—
— *Rzepaku*	15	—	14	—	—	—	—	—

W Gdańsku dnia 22 Sierpnia.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Psenicy	do	Złp. 520	do	680.
Żyta	—	—	380	—	420.
Jęczmienia	—	—	300	—	340.
Owsa	—	—	180	—	200.
Grochu	—	—	—	—	—

Bieg Pieniędzy

W Krakowie d. 2 Września.

Czer: Zł: Holl: monetą Courant Złp. 20 gr. 10
— detto Cesarski . . . . — 20 —
Fyd. Pruskie . . . . . . — 35 — —

Louidr	— 37	— —
złoto frankówki	— 33	— —
Szeiny Wiedeńskie za 100 .	— [illegible]	— —
Złoty ryński Szainami . .	— 1	— —

LOTERYIA KRAIOWA.

W 49 Ciągnieniu dnia 3 Września r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągniete z koła zostały Numera następuiące:

5. 51. 54. 20. 32.

Przyszłe sote Ciągnienie d. 10 Września r. b. przypada.

DONIESIENIA.

W Dobrach Narodowych Biały Prądnik w drodze exekucyi Sądowey dnia 10 Września r. b. o godzinie 3ciey popołudniu, odbędzie się Licytacyia sprzedarzy, Krów, Owiec, i innych ruchomości, oraz zboża w snopie różnym gatunku, tudzież wypuszczona w dzierżawę będzie Realność Erbpachtowa Gruntów, Dworku przez Star: Dawida i Elżbietę Małżonków Lipmanów trzymanych, a to na satysfakcyią według ewaluacyi Summy 2000 Złp. z prowizyiami i kosztami Prawnemi, Panu Karolowi Lekszyckiemu Obywatelowi Kraiowemu Wyrokami I. i II. Jnstancyi iednozgodnemi, przysądzoney. — Warunki wydzierżawienia każdego czasu w Biórze podpisanego Komornika w Krakowie w Ulicy Grodzkiey pod L. 26/7 mieszkaiącego, lub przed rozpoczęciem Licytacyi na gruncie przeyrzeć można. — W Krakowie d. 30 Sierpnia 1823 roku.

Jarzyński Kóm. Sąd.

Dnia 5go b. m. i r. o godzinie 9tey ranney w Krakowie przy Ulicy Szewskiey pod L. 342 odbędzie się publiczna licytacyia wydzierżawienia dochodów tegoż domu na lat trzy, od daty licytacyi zaczynaiące się. —

Tegoż samego dnia o godzinie 3ciey w Krakowie przy Rynku pod L. 499 sprzedane będą różne ruchomości, to iest: Stołki, Stoły, Szkło, Faians, Materace i t. p. — W Krakowie d. 2go Września 1823 r.

Jarzyński Kóm. Sąd.

Podpisani maią zaszczyt donieść Prześwietney Publiczności, iż przybyli do Krakowa i mieszkaią u P. Szydłowskiego w izbie pod Nr. 13. A że wiedzieć nie mogą iak długo tu zabawią, przeto żądaiący lekarskiey ich pomocy, raczą się iak nayprędzey zgłaszać.

Kr: Pruski Nadworny Dentysta *Laemmlein*,
Syn tegoż Doktor *Laemmlein* z Berlina.

Pisarz Trybunału Iwszey Jnst: W. M. Krakowa i iego Okręgu podaie do publiczney wiadomości, iż P. Tomasz Jarzyński Komornik przy Sądach tuteyszych uskutecznił w dniu 10 Września 1822 r. zaięcie Dworku z ogrodem w Krakowie w Gminie IX. Okręgu I. na przedmieściu Piasek pod L. 124 między Domami i Ogrodami sąsiedzkiemi Kazimierza Bandurskiego, Kaspra Grzybowskiego, Tomasza Prochowskiego, Józefa Rubińskiego stoiącego, P. Anny z Komorowskich Błeszyńskiey, P. Daniela Błeszyńskiego O. Kr. Pol. Małżonki własnego, którego naiemniczką iest P. Tekla Waligórska wdowa, a to na satysfakcyią dwóch Summ: pierwszey 20 dukatów, drugiey 436 Złp. z prowizyiami po 5 od sta od d. 20 Maia 1821 r. należących się z mocy Wyroku Trybunału I. Jnst: zaocznego w dniu 10 Maia 1822 z exekucyią bez kaucyi na Annie z Komorowskich Błeszyńskiey w Krakowie przy ulicy Gołębiey pod L. 253 obrane zamieszkanie maiącey przewiedzionego na rzecz i osobę P. Felixa Słotwińskiego O. P. D. Adwokata przy Sądach Rzeczypospolitey

Krakowskiey w Krakowie przy ulicy Szerokiey pod L. 78 zamieszkałego zasądzonych. Protokoł zaięcia tegoż Domu PP. Aloyzemu Filipowiczowi Pisarzowi Sądu Pokoiu Okręgu I. W. M. Krakowa i Kazimierzowi Zakrzewskiemu Wóytowi Gminy IX dnia 23 Kwietnia 1823 r. prawnie wręczonym został i tenże Vol: III. Księgi zaięciów Aktów hipotecznych W. M. Krakowa i iego Okręgu d. 29 Kwietnia 1823 r. na karcie 477 Nr. 91 a w Kancellaryi Pisarza Trybunału I. Inst: w Księdze III. zaięciów nieruchomości od stronnicy 881 do stronnicy 884 pod L. 102 dnia 12go Maia 1823 r. wpisanym został. Sprzedarz tego Domu popierać będzie P. Felix Słotwiński O. P. D. Patron przy Sądach tuteyszych w Krakowie przy ulicy Szerokiey pod L. 78 zamieszkały. Po odbytych trzech publikacyach nastąpiła Licytacyia przedstanowcza w terminie oznaczonym, to iest: d. 29 Sierpnia 1823 roku. — Na którym powyższa nieruchomość P. Felixowi Słotwińskiemu jako Wierzycielowi popieraiącemu sprzedarz za położoną przez niego cenę 4000 Złp. przysądzoną została. — Do Licytacyi stanowczey d. 10go Października 1823 r. wyznaczonym iest. — Warunki Licytacyi i zbiór obiaśnień złożone są w Kancellaryi Pisarza Trybunału. W Krakowie d. 30 Sierpnia 1823 roku.

Kuliczkowski, Pisarz.

Dworek w Gminie IX. W. M. K. przy Ulicy Zwierzynieckiey pod N. 271 sytuowany iest z wolney ręki do sprzedania murowany Masyws zkładaiący się z 7miu Pokoiów do zamieszkania dogodnych, z Sklepem zabeśpieczaiącym od wypadków z kuchnią i spiżarnią, z piwnicami, z Browarem, i kotłem. Stayniami trzema, Wozownią, z Ogrodem Fruktowym, w którym znayduie się kręgielnia i Altana, z wyprowadzonym kanałem aż do Wisły, z przyłączonym Gruntu częścią ornego, częścią Łąki morgów trzy i prętów 80 miary Wiedeńskiey Urzędownie zporządzoney, zatym maiący chęć nabycia takowego Dworku; uda się do Właściciela pod tymże samym Nrem zamieszkałego.

Przez Urząd Ekonomiczny Klucza Myślenickiego, JO. Xiężney de Sabaudo-Carignan własnego, w Cyrkule Wadowskim w Królestwie Gallicyi leżącego, ninieyszym do publiczney podaie się wiadomości: iż użytek z 87 sztuk Krow doynych na 3 folwarkach, Państwa tego znayduiących się i których liczba aż do 102 sztuk pomnożona będzie, dnia 9go Września r. b. przed południem o godzinie 9 w Kancellaryi Dominikalney tuteyszey od 1go Listopada r. b. aż do ostatniego Października 1824 w drodze Licytacyi, zarendowany zostanie, przytem nadmienia się, iż Arendarz oraz iako Szaffarz do dozoru przy Folwarku będzie obowiązany, za co ordynarya 12 korcy Zboża, 14 Siąg drzewa, oraz 50 fl. ryńskich, w W. i kawałek gruntu temuż wyznacza się. — Każdy chęć arendowania maiący przed Licytacyią zaświadczenie moralności i 20 ZR. w monecie kruszczowey iako Vadium, po zawarciu Kontraktu zaś za każdą Krowę przedniey rasy 5 ZR. i za każdą polskiey rasy 4 ZR. w monecie kruszczowey iako Kaucyią złożyć powinien, za którą prowizyią po 5 od sta odbierze.

Dalsze kondycyie Kontraktu każdego czasu w Kancellaryi Urzędowey w Myślenicach przeyrzane bydź mogą. Gdyby iednak termin wymieniony bezskutecznie miał upłynąć, w tedy powtórny na 16 i trzecie na 23 Września zawsze o 9tey godzinie przed południem ninieyszym wyznacza się. —

Daley dnia 16go Września r. b. w Kancellaryi Dominikalney Myślenickiey o godzinie 9tey z rana, następuiące Bydło rogate, młode, iako to:

9	*Sztuk*	3	*letnich*	*Jałowek*
24	—	2	—	*ditto*
17	—	1	*rocznych*	*ditto*
2	—	*tegorocznych*		*ditto*
2	—	1	*roczne*	*Byczki.*
2	—	1	*roczne*	*Woły.*

Ogółem 56 Sztuk za gotową zapłatę naywięcey daiącemu sprzedane będzie. — Myślenice w Cyrkule Wadowskim dnia 23 Sierpnia 1823 r.